

מסורת הש"ס

(א) [ג'ל דמילא] (ב) [מספ' תרומות פ"ו] (ג) [ג'ל י"ח] (ד) [מכות כ"ח] (ה) [קולר] (ו) [ש"ש] (ז) [וע"ע מוס'] סוכה לו. ד"ה אמרו ומוס' מילין סד. ד"ה חורבן].

תורה אור השלם

1. בי הגה הרשעים ידרכון קשת פוננו חצם על יתר לירות כמו אפל ל'שרי לב: תהלים י"ב לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר ד'עם הנה קשר ואת מורא לא תירא ולא תעריבו: ישעיהו י"ב
2. מה קר פה ומי לך פה בי חצבת לך פה קבר חצבי מרומ קברו חקקי פלע משקן לו: ישעיהו כ"ב טו
3. הבה י' משלשך טלשלה גבר ויתן עטתו: ישעיהו כ"ז י'
4. והדבאר אשר בו הגע בעדיו ויהי פרמים וראשו יתנה פרוע ועל שפם יעשה וטמא טמא יקרא: יקרא י" מה
5. צנפן יצנפך צנפה בדר אל ארץ רחבת ידים שמה תמות ויפחת מרבבות בלודך קלון בית אדנך: ישעיהו כ"ב

גליון הש"ס

גמ' א"ל ואי קרי לבו רועה צא: ע"פ ג' ד' ד' ע"א מוס' ד"ה דלר"י:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קשר וזו דבנען כ"ד נאמנין וזו אינן נאמנין ס"ד:

לעזי רש"י

דרות"א [רידו"ט] א. סוגי המחוקק את הויתים תחת הקורה בבית-הבד.

מוסף רש"י

לעקל בית הבד. כמין קופה מסורגת כמורה ואמרי סמיטת הוימס טמן הגפת בלאו עקל ומניח עליו קורה ומכבדו להולא המסקה השאל (ע"ז ע"ה).

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

אוספין כשרין. דמני למיכלניהו קודם זמן הביעור: **ואולי עניים אספי להו**. בשביל המעות והוו להו סומרי שביעית ורמנתה אמר לאכלה ויקרא כהן ולא לחסורה (ע"ז סב). והכי משמע ממתינת בתחלה לאלו הפסולין עכשו משום סומרי שביעית היו קורין אותן אוספי שביעית וכשרין משרבו האנסין חזרו לקרות את האוספין סומרין ופסולין: **ארנונא**. מס עבדה המלך מן התבואות כך וכך כורין מן השדה לשנה: **פוקו זרעו שביעית**. שביעית זמן היה לרבנות כשצטלה קדושת הארץ: **כריב מריש**: **אמר להו**. ריש לקיש: **כהן וחורש**. זה כהן הוא שחורש שביעית דלמרי' לקמן נחשדו כהנים על השביעית: **אגיסטון**. שכיר וקרקע של נכרי הוא. א"ר משום ארנונא שכרו צעל הבית לחרוש: **ססה**. זומר כרס: **עקל**. דורות"א וזריכה לבית הצד לקשור את תפוח הוימס ששעורין אותו בקורה: **הלכ יודע**. לבו יודע **לעקלקלות**. לעבור על דת: **סעלה**. לתרומה צטילה באלה ומאה והשביעית יאלכו וז קודם זמן הביעור: **לפחות**. ממהל דהויה ליה מדומע ואסורה לזרים: **ימכרו לנפן**. דהא שרייה ל"י תרומה: **דמני סרומה**. כלומר צול דתרומה אין דמני יקרים כחולין לפי שאינה ראוייה אלא לכהנים. כלומר ימכרנה צעליהם לכהנים צמה שיכול חוץ מדמי התרומה שהוא חייב לתתם לכהן כהנס דמותר למכור שביעית ע"מ לאכול היא ודמיה קודם הביעור: **נחשדו כהנים**. להשוות שביעית אחר זמן הביעור דמרוו זה היתירא משום דליתמרו תרומה וקדים קדישם לגבייהו והשביעית נמי קדושת הארץ היא: **אמרי**. ר' חייא בר זרנוקי ור' שמעון עליה דריש לקיש: **טרודא הוא דין**. קמתין הוא זה ומטריח דבדרי: **כי מני הסס**. לעליה שמעברין זה שנה כדלמרינן בפ"ק (דף ס"ב): **החשודין על השביעית**. שנעשו סיניגורין לשעשים: **שגשג רועי צב**. צפרק כהן גדול (נעיל דף ק"א): **קשר רשעים הוא**. והיאך אן סומכין על מנין זה לעשות כדכריהם ואפילו אי הו עושין עבור כדן וכדת אין השנה מתעברת על ידיהן דבעינן (ב) כ"ד נמינן וזה אינו מנין: **דא עקא**. שאתה קורא אותן רשעים: **שצנא**. ממונה על ציתו של חוקיהו מלך יהודה: **השלמו**. לעובדך: **ידיכון קסם כונו תלס וכו'**. על סס שע"י חתך הוא מנפק להמית את אלויו צלשון הרע הכתוב סס: לא **סאמרון קשר**. אל תחשוב דעתך חוקיהו שיהא מניינו של שצנא מנין ליחשב רוב: **צקני ציס דוד**. שהיה מתאנה למרוד במלכות וליקצר צמותו צקצות המלכים: **לנון ילפנך לנפס דוד**. סבז יסבצון חיילות כדור שכורה להגלותך אל ארץ חמת ידים. ספייה דקרא שמה מות ושם מרכזות כבודך קלון צית אלוניך: **כי הוה**. שצנא נפיק עס סיעמו ללאת מיירושלים ולהשלים עס סנתריב: **משרייתך**

משרבו האנסין ומאי נינהו ארנונא. ואל"ת ומשום ארנונא המירו לחרוש ולרוע דהויה איסורא מלאורייתא וי"ל דמייירי שביעית בזמן הזה דרבנן אי נמי וי"ל דפקוח נפש הוא שואל להם המלך מס ואין להם מה יפרעו ומתים בתפיסת המלך והכי איתמר צירושלמי משום חיי נפש:

לעבר השנה בעימא. ואל"ת היאך היו מעברין צעסיא הא עסיא חוזה לארץ היא דלמרינן פ' חוקת הצמים (צ"ד דף טו. ושם) עסיא ואספמיא וכו' וי"ל דלעבר ר"ל לחשוב והכי משמע מדקאמר כהן וחורש משמע שביעית היתה ואין מעברין השנה שביעית דלמרי' (נעיל ד' צ"ב): **אגיסטון אני בתובה**. פ"ה לשון ראשון שכיר אני בתוכה וקרקע של נכרי הוא ולא נהירא דלמרינן גביטין (דף סב. ושם) אין עזרין ע"י הנכרי שביעית ע"כ נראה כפירוש חז"ר שפירש הקונטרס משום ארנונא:

לעקל בית הבר אני צריך. וקסה דמ"מ מה צכך מ"מ הוה משצת הכנס דהכי אמרינן פרק כלל גדול (שם דף עג. ושם) הזומר וזריך לע"ס חייב שמים משום קולר ומשום נועט הכא נמי לחייב משום עבודת נועט וי"ל דצבד ליה בלאו ענין דודאי קסה ליה דליכא לחייבו משום נועט) דלמרינן גבי שנת דשאני גבי שנת דמלאכת מחשבת אסרה תורה והא מתעבדא מחשבתו אכל גבי שביעית אין לאסור רק היכא דמשצת הקרקע אכל הכא קשיא ליה וכה"ג שרי כדליתא פרק המוכר את הספינה (צ"ב דף ס"ב): **ימכרו לנפן ברמי תרומה**. ואל"ת והא אסור לעשות סחורה בפירות שביעית דלמרינן במסכת ע"ז (דף סג): לאכלה ולא לסחורה וי"ל דסחורה היינו כשמוכרה בשוק כעין חנות דמני לסחורה אכל פעס א' כעין אקראי צעלמא ליכא משום סחורה: **בדרר אל ארץ רחבת ידים**. פ"ה כדור כסורה יסוצבו חילות פ"א כגז שהוה גולה ל' דירה כמו מדור צאהלי רשע (מהללס פד) ל"א כדכור פלוט"ה צלע"ז כמו הכדור והאמוס (לקמן דף סח): **ואע"ג** דלח כמיצ כדכור מ"מ אשכחן כי האי דרשה דמייב (קלטת יב) דברי חכמים כדכרונות ודלשין (ירושלמי סנהדרין פ"ה) כדכור של צנות שזרקין זו ליד חצייתה של אדם מונס דברי מזה לנצירו ולתלמדיו זה לזה מתפקחין זה מזה ולא כמיצ כדכרונות): **מחשבה**

בקר ולא אמר ליה מר ולא מידי. אמר להו ואי קרי לבו רועי צאן אמניא ליה מאי קשר רשעים שבנא הוה דריש בתליסר רבוותא חזקיה הוה דריש בחד סר רבוותא כי אתא סנהריב וצר עלה דירושלים כתב שבנא פתקא שדא בגירא שבנא וסיעתו השלימו חזקיה וסיעתו לא השלימו שנאמר יכי הגה הרשעים ידרכון קשת כוננו חצם על יתר הוה קא מסתפי חזקיה אמר דילמא חס ושלום נטייה דעתיה דקוב"ה בתר רובא כיון דרובא מימסרי אינהו נמי מימסרי בא נביא ואמר לו לאל תאמרן קשר לכל אשר יאמר העם הוה קשר כלומר קשר רשעים הוא וקשר רשעים אינו מן המנין הלך לחצוב לו קבר בקברי בית דוד בא נביא ואמר לו למה לך פה ומי לך פה כי חצבת לך פה קבר הגה ה' ממלטלך מלטלה גבר אמר רב מלטולא דגברא קשי מדייתתא ועמך עטה אמר רבי יוסי ברבי חנינא מלמד שפרחה בו צרעת כתיב הכא ועמך עטה וכתיב התם ועל שפם יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים וגו' תנא הוא ביקש קלון בית אדניו לפיכך נהפך כבודו לקלון כי הוה נפיק איהו אתא גבריאל אחדיה לרשא באפי משריייתיה אמרו

עין משפט בר מצוה

לג א מיי פ"ח מהל' שמעית הלכה יא: לד ב ג מיי עס פ"ח הלכה יז:

רבינו חננאל

גבאינן אלא בזמן שהמלכות מטילה מס כן וכך לנבנתו מן היהודים מכל אחד ואחד לפי ממונו וכיון דחיי רבנא הני מוכסין שמעריכין העם ונושאים מנם למקצת ומקילין עליהן ומכבדין על מקצתן ויתר מן הראוי נמצא גוינן לפיכך פסלינו רבנן: **אמר** רבא רועה שאמרו חכמים כי הן פסולין בין רועה בהמה דקה בין רועה בהמה גסה מסתברא הכי כדברא מרתנן נאמנין עלי ג' רועי בקר מכלל דאלו לא אמר נאמנין עלי רועה בהמה גסה נמי פסולין הן לעדות ודחינן לדינא הן פסולין אבל לא לעדות מוקתי ג' דאי לעדות ג' להו לי ואקשנין אלא מאי לדינא אמאי רועי בקר כל בי תלתא אתי דלא מגייר דינא פסילי ושנין אהא לאשמעין אפי' הני דלא שכחו ביישוב אי קבלינו עליה אינו יכול לחזור בו אמר רב יהודה סתם רועה כו' כלומר אצ"פ שלא ארחו נוטל משדות אחרי' ומשליך לפני בהמתו פסול. אבל סתם גבאי כשר עד שיראו אותו גובה ויתר ממאי דחיי ליה: אבהו דר' יודן סתם גבאי הוה י"ג שנין כל היה אתי ריש נהרא למתא הוה אמר רבנן עמי בא בחדרך ודינן לי קא ניהא נפשיה אמר י"ג מני צעירין לי בסדיני אהדינהו לפגוין דשקלתינהו מיניה ולא אצטריכו לי: **אמר** ר' ש בתחלה היו קורין אותן אוספין כשרין סחורין פסולין משרבו ממצי מעות לעניים ועניים אפי ומייתו להו בניי מעות אמרו אחד זה וא' זה פסולין משרבו האנסין ומאן נינהו עובדי כוכבים ותובעין ארנונא מינייהו התיירו להן לאסוף ולפרוע להן כדרי ינאי דמכרוי ורעו שביעית משום ארנונא חזרו לומר אוספין כשרין ורועין פסולין. ר' חייא בר זרנוקי ור' יהושע בן יהודק הוה אולי לעבר שנה באסיה שביעית פגע בהו ריש לקיש אזל בהדיהו חזיהו להווא בדריב בכביעית אמר להו כהן וחורש כלומר כדומה אני שוה החורש בשביעית כהן הוא כי הכהנים הם השוים על השביעית א"ל יכול לומר אגיסטון אני בתוכה כלומר יכול הוא שיאמר כהן וזמר אמרו לו יכול לומר אני וזמר שהיא עבודת האילן אלא ומורת לעקל בית הבד אני צריך לקשור לפיכך אני חותך אלו המורות ומרתנן סאה תרומה שנפלה למאה סאה שביעית תעלה פחות מאה ירקבו ומפני מה אין מוכרין אותה לכהן אמר שרורא הוא דין. אתא ריש לקימיה ר' יוחנן א"ל בני אדם החשודין על השביעית כשרין לעבר השנה. ואל"ת חשבינאו כרועי בקר דעברי שאתא אפומייהו לא הני קשר רשעים אינו מן המנין א"ר יוחנן דא עקא כלומר זו צרה: שבנא הוה דריש בתלת סרי רבוותא וחזקיה בחד סר והוה חזקיה מסתפי דלמא משנח קוב"ה בתר רובא. בא הנביא ואמר לא תאמרן קשר לכל אשר יאמר רועה הוא קשר ואת מוראו אל